πλεονεκτήματα τῆς χάριτος, τῆς κομψότητος, τῆς ἀνθρωπιᾶς, τοῦ ντυσίματος ἀπὸ τίς χωρικές.

Χέρια ποὺ πιάνουν τσαπὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰε ἶναι λεπτά.

Ἕνα κομάτι ἐμορφιᾶς ὅπου τὸ βρῇ κανείς, φυσικό, ἀπεριποίητο, μιὰ πλαστικὴ κόψη σώματος, μιὰ κατατομὴ Ἑλληνική, ἕνα ἀφελὲς ὕφος προσώπου, κάτι ἐκφραστικὰ μάτια, σὰν τὰ μαῦρα ἐκεῖνα ποὺ εἶχε μιὰ κόρη ἀπ' τὴ Μικρὴ Παλούκοβα ποὺ ἤτανε ἄσπρη σὰν χαρτὶ ἂν καὶ φορτωμένη μέσ τὸν ἥλιο, αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ χαραχτηριστικὰ ὅταν βρίσκουνται 'ς τοὺς περισσοτέρους κατοίκους.

Τοῦ Κρικέλου καὶ ἡ Ἀμπλιανὴ λένε ὅτι ἔχουν καλὲς γυναῖκες. Μερικὰ νησιά μας ἔχουν ἐξαιρετικῶς ὡραῖες.

Στὴ Δωρίδα δὲν βλέπει κανεὶς ἐμορφιὰ γυναικεῖα· ἄλλες ἔχουν σκυφτὸ καὶ γεροντικὸ τὸ πρόσωπο, ἄλλες μπαταλίκο καὶ μεγάλο. Σὰν ἄρκτους μοῦ παρομοίασε κάποιος τὶς Ἀρτοτινές.

Ἐπῆγα τὸ πρωὶ 'ς τὴν ἐκκλησιὰ τῆς Σινίστας νὰ ἰδῶ καμμιὰ μορφὴ ὡραία. Ἐγύρισα πίσω μου μιὰ φορά.... ἀλλὰ εἶδα πὼς εἶχε καφάσι ὁ γυναικωνίτης. Σὰν νὰ ἤξευραν οἱ ἐπίτροποι τὴν ἐπίδραση τῆς ἐμορφιᾶς.

Ἔφυγα τὸ καταμεσήμερο ἀπὸ κεῖ λυπημένος ποὺ δὲν ἔτυχα σὲ κανένα χορὸ καὶ ψελλίζοντας ἕνα τραγούδι τῆς Εὐρυτανίας ποὺ λέει γιὰ μιὰ Ἀραχοβιτοποῦλα καὶ τραγουδιέται ῥυθμικὰ καὶ ἰδιότροπα.

Ἀπόψε εἶδα 'ς τὸν ὕπνο μου, Στάμω κι Ἀγ-
[γέλω μου κι Ἀγγέλω μου...
Εἶδα καὶ 'ς τὄνειρό μου, Ἀραχοβιτοποῦλα μου,
Θολὸ ποτάμι πέρασα, Στάμω κι Ἀγγέλω μου
[κι Ἀγγέλω μου,
Θολὸ κατεβασμένο Στάμω Ἀραχοβιτοποῦλα μου.
Κ' ἡ Στάμω καβαλλίκεψε 'ς τ' Ἀντελικὸ νὰ
[πάῃ...
— Στὸν Ἀστακὸ νὰ μὴ διαβῇς λημέρι νὰ μὴ
[κάνῃς,
Οἱ κλέφτες ποὺ τὸ μάθανε σοῦ στήσανε καρ-
[τέρι.

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

Τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐπῆγα 'ς τὸ πανηγύρι τῆς Κλεπᾶς. Εἶδα ἕναν μὲ ἡμίψηλο καὶ βελάδα. Ἐρωτῶ καὶ μοῦ λένε ὅτι ἐδῶ 'ς τοῦ δήμου τούτου τὰ χωριά, ὄχι ὅλα, καὶ εἰς ἄλλους δύο δήμους, δυτικὰ καὶ νότια, ὑπάρχει συνήθεια νὰ βγαίνουν ἐπαῖτες. Εἶναι πολὺ περίεργο πῶς χωριὸ ἀπὸ χωριὸ ἀλλάζει ἀμέσως συνήθεια καὶ φυσιογνωμία. Στὴ Βοϊτσά, χωριὸ πλησιόχωρο, δὲν πηγαίνει κανεὶς ἐπαίτης.

Ἔχει περιγράψει ὁ Καρκαβίτσας στὸν Ζητιάνο του πολλὰ μυστήρια τοῦ ἔργου τους. Τώρα τὸ κακὸ ἔχει καταπληκτικὰ λιγοστέψει μὲ τὰ σχολεῖα καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ κόσμου.

Καὶ ἡ κακὴ συνήθεια ἀλλὰ καὶ ὁ ἀχάριστος τόπος τοὺς κάνει αὐτό. Ὅπως ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο βγαίνουν ὑπηρέτριες, ἔτσι ἀπὸ τὰ Κράββαρα καὶ μερικὰ χωριὰ βγαίνουν ἐπαῖτες, ὅπως πρῶτα ἀπὸ τὰ Ζαγόρια ἔβγαιναν οἱ κομπογιαννῖτες.

Οἱ ἐπαῖτες ἔχουν γλῶσσα δική τους πολὺ περίεργη. Γυρίζουν ὅλον τὸν κόσμον Τὴν Ῥωσσία ἰδίως. Τὴν ἐκκλησιὰ τὴν λένε Τσέρκοβα (Ῥωσ. Cercowa) τὸ χωριὸ Σέλο (Ἀλβαν.)

Εἶναι γιὰ ἕναν ποὺ συνάζει ὕλη ἐθνολογικὴ ἡ μελέτη τῶν ἐπαιτῶν αὐτῶν πολύτιμη.

Αὐτοὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐσπάρθηκαν 'ς τὰ τέσσερα ἄκρα ψέλλοντας τὸν Καραϊσκάκη καὶ τοῦ Ἀνδρούτσου τὴ μάννα.

Οἱ ξένοι πλανόδιοι μουσικοί, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Παπαρηγόπουλος, ἐπαραγκώνισαν κατὰ δυστυχία αὐτοὺς τοὺς δικούς μας.

Κάτι τέτοιοι ῥαψῳδοὶ θὰ ἦσαν κατὰ τὸν ἀγῶνα ποὺ ἔπαιρναν τὰ τραγούδια ἀπὸ τὰ στόματα τῶν κλεφτῶν καὶ τὰ διατήρησαν ψέλλοντες.

Τὸ ὄργανό τους εἶναι ἡ γκαϊδα (ἄσκαλος), καὶ ἡ λύρα ἡ ὁποία μοιάζει μὲ τὴν Μαυροβουνιώτικη καὶ Σλαβικὴ γκοῦτζλα (guzla) ὄργανο μονόχορδο, μὲ τὸ ὁποῖον ψέλλουν τὰ Πιεσμὰς (τὰ ἡρωϊκὰ τραγούδια). Ἀλλὰ μὲ αὐτὸ δὲν πάει νὰ εἴπῃ ὅτι ἐμεῖς πήραμε τὴν λύρα ἀπὸ ἐκείνους, ἀφ' οὗ καὶ οἱ νησιῶτες Κρητικοὶ τὴν ἔχουνε Γιατὶ νὰ μὴ ὑποτεθῇ τὸ ἀντίθετον, ἀφοῦ τόσα ἄλλα ἐπῆραν οἱ ξένοι ἀπὸ μᾶς;

Οἱ ἀμανέδες π.χ. ποιὸς θὰ μᾶς εἰπῇ ὅτι εἶναι γνήσιοι τουρκικοὶ καὶ ὅτι δὲν προῆλθαν ἀπὸ τὴ Βιζαντινὴ μουσικὴ μὲ τὴν ὁποίαν μοιάζει λίγο ἐν γένει καὶ ἡ δημοτική μας ἡ σημερινή;

Ἀλλὰ καὶ χωριὰ ἀπὸ τὸν δῆμον Εὐρυτάνων μετέχονται τὴν ἐπαιτεία. Εἶναι καὶ 'ς αὐτὰ πολὺ ἄγονος καὶ ὀρεινὸς ὁ τόπος. Στὰ Καμπιὰ κουβαλοῦν τὸ χῶμα καὶ το στιβάζουν ἀπάνω 'ς τὴν πέτρα γιὰ νὰ φυτέψουν κανένα καμπρολάχανο. Τὸ Κερνίσι, ἡ Καρυά, τὰ Κουμαριστὰ ὅλα αὐτὰ γύρω 'ς τὸν Τέρνο, ὅπου βγαίνουν ὀφθαλμογιατροί, ἀκολουθοῦν τὴν συνήθεια.

Τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ ποὺ ἡ εἰδικὴ σχολὴ τοῦ Τέρνου ἐξασκεῖ τὸ ἀπαντῶμεν κι ἀλλοῦ.

Κάθε χωριὸ ἔχει τὸ εἰδικό του ἐπάγγελμα σχεδόν. Οἱ Κοζιτσάνοι ῥαφτιάδες, οἱ Ζελιστινοὶ κακκαβάδες, οἱ Σελτσῶτες λαναράδες, οἱ Δολιανῖτες πριονάδες καὶ οἱ Μαυριλιῶτες κατασκευαστὲς μπαρουτιοῦ κ.τ.λ.

(ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΕΝΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Φίλε «Νουμᾶ»,

Θὰ μοῦ παραχωρήσῃς, ἐλπίζω, μιὰ γωνιὰ τοῦ φύλλου σου γιὰ νὰ κάνω ἕνα μνημόσυνο, ποὺ τάξιξει, στὴν κριτικὴ τοῦ κ. Ρέπουλη γιὰ τὶς «Ἐκκλησιάζουσες» τοῦ Κουρούπη.

Πῶς ἤτανε καλὴ ἡ κριτικὴ αὐτή, δὲν τάρνιέμαι, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ταλαίπωρος Κουρούπης τουλουμιάστηκε ἡρωϊκά. Εἶχε ὅμως, πάναθεμά τηνε καὶ μερικὰ λάθια σημαντικὰ ποὺ ἀπόδειχναν πὼς ὁ κ. Ρέπουλης, ποὺναι τόσο καλὸς οἰκονομολόγος καὶ τόσο εὐσυνείδητος πολιτικός, ἐχρημάτισε καὶ δημοσιογράφος, γιὰ αὐτὸ δὰ κ' ἡ πρώτη φιλολογικὴ κριτική του στηρίζεται, σὰ σὲ δοκανίκια, ἀπάνω στὴ δημοσιογραφικὴ ἐπιπολαιότητα.

Πῶς σοῦ φαίνεται λ.χ. ἐκεῖνο ποὔγραψε πῶς εἶναι ἀδύνατο νὰ μεταφραστῇ ὁ Σολωμὸς στὴν Ἀττική; Ποῦ νὰ τὸ φανταστῇ ὁ κ. Ρ. τὸ ἁπλούστατο αὐτὸ πὼς ἂν ἐπρόκειτο τὸ Σολωμό νὰ τὸν διαβάσουν πολῖτες τοῦ ἀρχαίου Ἄστεως, στὴν Ἀττικὴ ἔπρεπε νὰ μεταφραστῇ γιὰ νὰ τόνε νοιώσουνε καὶ γιὰ νὰ συγκινηθοῦνε ἀπ' αὐτόν;

Γιὰ τάλλο ποὔγραψε πὼς ὅσοι μεταχραζουνε ἀρχαίους συγγραφεῖς στὴ σημερινή μας γλῶσσα παθαίνουν ὅ,τι ἔπαθε κι ὁ κ. Πάλλης μὲ τὴν Ἰλιάδα, μονάχα γελᾶμε γιατὶ ὁ κ. Ρ. καὶ κάθε ρεπόρτερ ἐφημερίδας κρίνει δίχως νὰ κάταδεχτῇ νὰ διαβάσῃ. Ἂν διάβαζε λίγο θἄβλεπε πῶς τὸ πάθημα δὲν εἶναι τοῦ κ. Πάλλη ποὺ μετάφρασε ἀφοῦ πρῶτα καλοδιάβασε καὶ κολοχώνεψε ἐκεῖνο ποὺ ἐπρόκειτο νὰ μεταφράσῃ, ἀλλὰ δικό του ποὺ ἔκρινε δίχως νὰ διαβάσῃ.

Μὲ ὑπόληψη
Ν. ΛΙΑΡΑΣ

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ τἄλλο φύλλο τοῦ «Νουμᾶ» ἀρχίζουμε τὴ «Μήδεια» τοῦ Εὐριπίδη, μεταφρασμένη σὲ στίχους ἀπὸ τὸν ποιητὴ Γιάννη Περγιαλίτη.

—Νὰ τήνε συστήσουμε στοὺς ἀναγνῶστες μας τὸ θεωροῦμε περιττό. Ἡ μετάφραση ἀφοῦ εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὸν Περγιαλίτη δὲν μπορεῖ παρὰ νἆναι καὶ καλή.

—Διορθώνουμε ἕνα λάθος σοβαρὸ ποὔγινε στὰ σημερινά μας «Φαινόμενα καὶ Πράγματα».

- Κατὰ λάθος λοιπὸν τὸν ἀρθρογράφο τῆς «Ἐπεριοδικῆς» κ. Καδρώνη τόνε γράψαμε κ. Φαρφαρώνη, ποὺ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶμα.

—Ἐγράψαμε ἀπὸ μέρες πὼς θὰ βγῇ σὲ λίγο ἡ Γραμματικὴ τοῦ Φιλήντα καὶ τὸ ξαναγράφουμε πάλι.

—Πρέπει οἱ δικοί μας ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, νὰ συντράμουνε γερὰ τὸ ἔργο γιὰ νὰ τυπωθῇ μιὰ ὥρ' ἀρχύτερα.

—Θἆναι ἡσυχιὰ γροθιὰ στὸ δασκαλιτμὸ ἡ Γραμματικὴ τοῦ Φιλήντα.

—Συδρομὲς, 5 δρ. γιὰ τὴν Ἑλλάδα, 5 φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ καὶ 20 γρόσια γιὰ τὴν Τουρκιά, δέχεται ἀπὸ τώρα καὶ τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ».

—Ἐξὸν ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀξία του παρουσιάζει κι αὐτὸ τὸ περίεργο τὸ βιβλιαράκι τοῦ μακαρίτη Σπηλιωτάκη ποὺ ἀρχίζουμε νὰ δημοσιεύουμε ἀπὸ σήμερα: Πὼς εἶναι δηλ. γραμμένο σ' ἀγνὴ δημοτικὴ γλῶσσα.

- Ἂς ἔβγαινε ὕστερ' ἀπὸ τὸ Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη, δὲν θὰ μᾶς ἔκανε καὶ τόση ἐντύπωση.

—Μὰ βγῆκε μπροστὰ ἀπὸ τὸ «Ταξίδι», στὰ 1881, ποὺ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ γράψῃ πεζὰ στὴν Ἐθνική μας γλῶσσα.

—Ὅ,τι ἔγραψε ὁ Σπηλιωτάκης τὄγραψε μὲ πόνο, γι' αὐτὸ δὰ τὄγραψε καὶ στὴ Δημοτική.

—Ἂν ἤτανε κανένας τσαρλατάνος πολιτικὸς ἀπὸ τοὺς σημερινούς, κ' ἤθελε νὰ κορεϊδέψῃ, θὰ τὄγραφε τὸ βιβλίο του στὴν καθαρεύουσα.

—Στὸ ξανατύπωμα ποὺ κάνουμε τοῦ βιβλίου οὔτε τὴ γλῶσσα θὰ πειράξουμε, οὔτε τὴν ὀρθογραφία του.

—Θὰ τὸ ξανατυπώσουμε ὅπως τὸ πρωτοτύπωσε ὁ μακαρίτης Σπηλιωτάκης, δίχως νἀλλάξουμε οὔτε γιῶτα, καὶ ἀπὸ σεβασμὸ στὸ συγραφέα καὶ γιὰ νὰ δείξουμε πῶς γραφότανε ἡ Ἐθνική μας γλῶσσα ἐδῶ καὶ εἰκοσιτρία χρόνια.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Ν. Φερ. Τὸ εἴδαμε πῶς ἡ «Ἀκροπόλη» ξαναδημοσίεψε στὸ φύλλο τῆς Τρίτης τὴν ἀνέκδοτη σελίδα τοῦ Ροΐδη κ' ἕνα χωρατὸ γιὰ τὸ δάσκαλο μὲ τὸ ράκος. Εἴδαμε ὅμως καὶ τἄλλο, ποὺ δὲν τὸ εἴδατε λόγου σας, πὼς ξαναδημοσιεύοντας αὐτὰ ἡ «Ἀκρόπολη» δὲν ντράπηκε νὰ πῇ πὼς τὰ πῆρε ἀπὸ τὸ «Νουμᾶ», ὅπως ἔκαναν τὰ χαριτωμένα «Παναθήναια» ποὺ νὰ μὴ βασκαθοῦνε. Τοῦ Ροΐδη τὸ διαμαντάκι τὸ ξαναδημοσίεψε κ' ἡ «Ἑστία» τῆς Δευτέρας καὶ τὴν εὐχαριστοῦμε. Μὰ κι' αὐτὴ καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» φυλάξανε μ' εὐλάβεια τὸ τυπογραφικὸ λάθος τοῦ «Νουμᾶ» ποὺ μεταμόρφωσε τὸ Γάγγη ποταμὸ τὸ σὲ Τάγγο.—κ. Βραχ. Διακ. Σμύρνη. Στείλαμε τὰ φύλλα στὸν κ. Ὑπ. καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸν κόπο ποὺ γιὰ χάρη μας κάνατε.—κ. Ἀλ. Παπ. Λίβερπουλ. Πολὺ ὡραῖο καὶ θὰ δημοσιευτῇ στὸ παραπάνω φύλλο. Σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ γι' αὐτὸ καὶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια ποὺ μᾶς γράφετε.—κ. Θεοφ. Σάκ. Πολυχνῖτο Μιτυλήνης. Χαρήκαμε πολὺ ποὺ μᾶς γράψατε. Τὰ φύλλα θὰ τὰ στείλουμε αὔριο καὶ θὰ σᾶς γράψουμε σὲ λίγες μέρες.—κ. Τακ. Σαρακινό. Σᾶς περιμένουμε. Τὰ δίμορφα ποιηματάκια θὰ δημοσιευτοῦν.—κ. Ἠλ. Βουτ. στὴν Ἀλεξάντρεια. Ὁ ἀκριτικὸς κ. Σκίπης ἔγραψε γιὰ τὰ τελευταῖα σονέττα τοῦ Ἕρμονα ποὺ δημοσιέψαμε στὸ «Νουμᾶ» πὼς διακρίνουνται γιὰ τὴ «σαγενεύτρα ἁπλότητα καὶ τὸ ξεχωριστὸ ἐκεῖνο κάτι». Πετάξου μιὰ στιγμὴ ἴσα μὲ τὶς Ἰντίες, ἀφοῦ βρίσκεσαι τόσο κοντά, καὶ πές του τα τοῦ Ἕρμονα, νὰ χαρῇ.— κ. Κώστ. Καιροφύλα. Δὲ μᾶς στείλατε ἀκόμα τὸν τόμο τοῦ Βελαωρίτη ποὺ σᾶς δανείσαμε δῶ καὶ δυὸ χρόνια. Γιατί;— κ. Ἀπ. Ἀπ. Ἀνάγκη νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ γραφεῖο.